

ירושלים, ה' בשבט, תשע"ג
16 בינואר, 2013
12LM1284
REG12.014.012

לכבוד

התאגידים הבנקאיים - לידי המנהל הכללי

א.ג.נ.,

הנדון: המלצות הועדה הבין-משרדית להסדרת שירותי קסטודי בשוק ההון בישראל

מבוא

1. בתחילת חודש ינואר 2012 פרסמה הועדה הבין משרדית להסדרת שירותי קסטודי בשוק ההון בישראל (להלן- הועדה) את המלצותיה הסופיות¹.
2. המלצות הועדה קובעות נורמות בסיסיות בתחום מתן שירותי קסטודי, במטרה ליישר קו עם סטנדרטים בינלאומיים בתחום זה ולהגביר את אחידות הרגולציה החלה על הפעילים בתחום זה בישראל, כל זאת על מנת לשפר את ההגנה על המשקיעים הישראלים ולצמצם הסתברות לכשלים.
3. בהמלצות ניתן דגש מיוחד לתיווך בשירותי קסטודי על מנת להבטיח רמה נאותה ואחידה של שירותי קסטודי, בפרט כאשר נותן השירות (קסטודיאן צד ג' לפי הגדרות הועדה) אינו גוף אשר ההמלצות חלות עליו (גוף זר).

עיקרי הנושאים בהן עוסקות המלצות הועדה (נספח א' לפרסום)

4. הגדרת שירותי קסטודי ונותני שירותי קסטודי- המלצות הועדה ממוקדות בהסדרת שירותי הליבה שעניינם משמורת. המלצות הועדה חלות, בשינויים המתחייבים, על נותן השירות באופן ישיר (קסטודיאן, לרבות קסטודיאן צד ג' ותת קסטודיאן) ונותן השירות באופן עקיף (מתווך). במסגרת ההמלצות הובהר שכאשר הקסטודיאן או המתווך הם הצד הנגדי לעסקה אין מדובר בשירותי קסטודי עליהם חלות ההמלצות.
5. חובות בסיסיות של נותן שירותי קסטודי – החובות כוללות הבטחה של שמירת זכויות הבעלות בנכסים ובמזומנים של לקוח והבטחה של הזכויות הנלוות לבעלות בנכסים, לרבות היכולת לממשן.
6. עקרונות בסיסיים שעל נותן שירותי קסטודי לקיים – העקרונות הבסיסיים נועדו להבטיח את יכולתו של נותן שירותי הקסטודי לעמוד בחובות הבסיסיות. העקרונות כוללים, בין השאר: קיום מערכות ארגוניות ומיכוניות תומכות; עיגון שירותי הקסטודי בהסכם עם הלקוח; הפרדת נכסים, רישום וניהול חשבונות והתאמות; קיום נהלים פנימיים; אי יצירת זכויות ביחס לנכסי

¹ ראה פרסום מיום 2.1.12 באתר בנק ישראל:

<http://www.boi.org.il/he/NewsAndPublications/PressReleases/Documents/pdf/20130120%20סיפי.pdf>

הלקוח לטובת עצמו או לטובת צד שלישי; אי שימוש בנכסי לקוח בעסקאות, ללא הסכמה מראש ובכתב של הלקוח; דיווח ללקוח.

7. טיפול במזומנים של לקוח- הועדה ממליצה על עקרונות לטיפול במזומנים של לקוח אגב פעילות קסטודי, שתכליתם להבטיח את נאותות המשמורת על המזומנים. העקרונות לטיפול במזומנים לא יחולו כאשר הקסטודיאן או המתווך הינו תאגיד בנקאי, כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, המפקיד את מזומני הלקוח בחשבון על שם הלקוח המתנהל אצלו.

8. מינוי קסטודיאן צד ג' ופיקוח שוטף עליו- הועדה ממליצה על שורת דרישות המחייבות מתווך המתקשר עם גוף אחר למתן שירותי הקסטודי ללקוח (להלן- קסטודיאן צד ג'), וזאת על מנת להבטיח את זכויותיו של הלקוח. הדרישות חלות הן ביחס לשלב בחירת הקסטודיאן צד ג' והן ביחס למהלך השוטף של העבודה מולו. הועדה ממליצה, בין השאר, כי מתווך יקבע כללים לפיהם יבחן ויבחר קסטודיאן צד ג'. המתווך יחויב להתייחס בכללים אלה ליכולתו של הקסטודיאן צד ג' לספק רמת שירות נאותה, לרבות יכולתו כפי שהיא מוערכת על פי דירוג נותני שירותי קסטודי (אם קיים), להסדר האחריות המשפטית שיחול בין המתווך לבין הקסטודיאן צד ג', לכללי הבחירה והפיקוח השוטף של הקסטודיאן צד ג' ביחס לתתי קסטודיאן שעמם הוא קשור (במידה שאינו מספק את שירותי הקסטודי באופן ישיר) ולאיתנותו הפיננסית. כמו כן, הועדה מגדירה עקרונות בסיסיים שעל המתווך לקיים במסגרת העבודה עם קסטודיאן צד ג' ואשר נועדו להבטיח שהמתווך יוכל לקיים את הדרישות על פי המלצות הועדה ובסופו של דבר להבטיח משמורת נאותה על נכסי הלקוחות. העקרונות כוללים, בין השאר, הסדרת היחסים המשפטיים עם הקסטודיאן צד ג' בהסכם, עריכת בדיקות תקופתיות שוטפות לבחינה של עמידת הקסטודיאן צד ג' בכללים שקבע המתווך ובמחויבויות כלפיו, לרבות נקיטת אמצעים סבירים לוודא עמידה במחויבויות, ונקיטת צעדים במקרה שקסטודיאן צד ג' אינו עומד במחויבויות כלפי המתווך. המתווך נדרש לתעד את הבדיקות שערך בעת הבחירה וההתקשרות עם קסטודיאן צד ג' ובמסגרת העבודה השוטפת עמו. עוד מטילה הועדה דרישות גילוי ללקוח במקרה של התקשרות עם קסטודיאן צד ג'.

9. ביקורת חיצונית בידי רואה חשבון- הועדה ממליצה כי רואה חשבון חיצוני יערוך לפחות אחת לשנה ביקורת אצל קסטודיאן או מתווך. במסגרת הביקורת יבחן קיום הדרישות בנוגע להפרדת נכסים, רישומים והתאמות ובנוגע לטיפול במזומנים ויבחן מערך הנהלים הפנימיים והבקורות המיועדים להבטיח יישום ההמלצות.

10. הסדרה, פיקוח ואכיפה- הועדה ממליצה כי כל רגולטור יוודא הסדרה, פיקוח ואכיפה של הכללים המפורטים בהמלצות אלו ביחס לקסטודיאן או למתווך הנתון לפיקוחו.

יישום ההמלצות בידי התאגידים הבנקאיים

11. תאגידים בנקאיים המספקים שירותי קסטודי ללקוחותיהם, בין אם באופן ישיר (קסטודיאן) ובין אם באופן עקיף (מתווך), יפעלו על פי המלצות הועדה.

12. בכוונת הפיקוח על הבנקים לשלב בעתיד את המלצות הועדה במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין. עד אז, נפרסם הבהרות לאופן יישום המלצות הועדה, ככל שיידרש, באמצעות "שאלות ותשובות". מצ"ב קובץ ראשון בנושא.

תחילה

13. התאגידים הבנקאיים נדרשים ליישם את המלצות הועדה החל מיום 1 באוקטובר 2013, למעט הדרישות המפורטות בסעיפים 14-15 להלן. יישום מוקדם מומלץ.
14. הדרישות הבאות יחולו מיום 1 ביולי 2014:
- 14.1. אספקת שירותי קסטודי באופן ישיר (קסטודיאן):
- 14.1.1. הדרישה בסעיף 3 בהמלצות הועדה בנוגע לקיום חוזה/הסכם בכתב ביחס ללקוחות קיימים של התאגיד הבנקאי במועד האמור בסעיף 13, דהיינו לקוחות שהתאגיד הבנקאי החל לספק להם שירותי קסטודי לפני ה-1 באוקטובר 2013.
- 14.1.2. הדרישות בסעיפים 14 ו-15 בהמלצות הועדה בנוגע לדוחות ללקוחות.
- 14.2. כל הדרישות החלות בנוגע לאספקת שירותי קסטודי כמתווך, לרבות סעיפים 16 עד 27 ו-31 עד 34 הנוגעים לפעילות מתווך.
15. ביקורת חיצונית בידי רואה חשבון, כנדרש לפי סעיף 35, תיערך לראשונה בגין שנת 2014.
16. תאגיד בנקאי המתקשה ביישום האמור במועד הנדרש יפנה לפיקוח על הבנקים לקבלת הנחיות ספציפיות.

בכבוד רב,

דוד זקן

המפקח על הבנקים

הפיקוח על הבנקים

אגף מדיניות והסדרה

ירושלים, ה' בשבט, תשע"ג

16 בינואר, 2013

הס-290/REG12.014.012A

לכבוד

התאגידים הבנקאיים - לידי המנהל הכללי

א.ג.נ.,

הנדון: המלצות הועדה הבין- משרדית להסדרת שירותי קסטודי בשוק ההון בישראל-

שאלות ותשובות

1. להלן הבהרות הפיקוח על הבנקים בנוגע ליישום המלצות הועדה הבין- משרדית להסדרת שירותי קסטודי בשוק ההון בישראל (להלן- הועדה).
2. בצמוד לכל תשובה מופיע תאריך מסירתה או עדכונה האחרון.
3. התשובות הכלולות בקובץ זה מבטאות את עמדתו ופרשנותו המחייבת של המפקח על הבנקים להמלצות הועדה.
4. יובהר כי דרישות הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 461 (עיסוקו של תאגיד בנקאי בניירות ערך על חשבון לקוחותיו) לעניין זה תמשכנה לחול.
5. מסמך זה מוצב באתר האינטרנט של בנק ישראל, ומתעדכן על ידינו מעת לעת.

בכבוד רב,

אור סופר

סגן המפקח על הבנקים

העתק - המפקח על הבנקים

קובץ שאלות ותשובות- המלצות הועדה הבין-משרדית להסדרת שירותי קסטודי בשוק ההון בישראל

תאריך עדכון		
		מזומנים של לקוח
		שאלה 1: כיצד יש להבין את הדרישות בנוגע לטיפול במזומנים של לקוח במקרה של פעילות מול קסטודיאן צד ג' זר?
16.1.13	הדרישות אינן מונעות מתאגיד בנקאי להפקיד אצל קסטודיאן צד ג' זר מזומנים הנדרשים לצורך פעילות בנכסי לקוח, בכפוף לביצוע בדיקות בדבר עמידתו של אותו קסטודיאן צד ג' בעקרונות שהוגדרו לטיפול במזומנים של לקוח.	תשובה:
מתווך- התקשרות, מעקב, תיעוד ופיקוח לגבי קסטודיאן צד ג' או תת קסטודיאן		
		שאלה 1: האם הדרישות בפרק זה של המלצות הועדה מביאות לידי ביטוי את השונות בין קסטודיאנים צד ג' שונים, למשל בהתייחסות לגוף בינלאומי גדול, לדוגמה, גלובל קסטודיאן?
16.1.13	הדרישות בפרק זה חלות בכל המקרים בהם התאגיד הבנקאי בוחר קסטודיאן צד ג' לעבוד עמו (ראה גם שאלה 2 להלן). עם זאת, תאגיד בנקאי רשאי לשנות את היקף וסוג הבדיקות בהתאם לקסטודיאן צד ג' עמו עובד התאגיד הבנקאי.	תשובה:
		שאלה 2: מה נדרש תאגיד בנקאי לעשות במצב בו לקוח שלו מבקש לקבל את שירותי המשמורת מקסטודיאן צד ג' מסוים?
16.1.13	כאשר לקוח מבקש לקבל את שירותי המשמורת מקסטודיאן צד ג' מסוים: (1) אם התאגיד הבנקאי עובד עם הקסטודיאן צד ג' האמור - התאגיד הבנקאי יפעל בהתאם לכל ההמלצות בפרק "מתווך - התקשרות, מעקב, תיעוד ופיקוח לגבי קסטודיאן צד ג' או תת קסטודיאן". (2) אם התאגיד הבנקאי אינו עובד עם הקסטודיאן צד ג' האמור, והוא מעוניין להיענות לבקשת הלקוח - על התאגיד הבנקאי להחתים את הלקוח על מסמך אשר יכלול הסבר לסיכונים הפוטנציאליים הנובעים גם ממגבלות המעקב אחר פעילות הקסטודיאן. ביחס ללקוח שאינו כשיר, כהגדרתו בהמלצות הועדה, בנוסף להודעה כאמור, התאגיד הבנקאי יקבל בכתב אישור מפורש של הלקוח כי הוא מבין את אזהרת הסיכון והוא מעוניין לקבל את השירות מאותו קסטודיאן צד ג'.	תשובה:
		שאלה 3: האם תאגיד בנקאי רשאי להתקשר עם קסטודיאן צד ג' שהוא ללא דירוג או בעל דירוג נמוך?
16.1.13	ככלל מצופה כי תאגיד בנקאי יתקשר עם קסטודיאן צד ג' אשר מתקיים לגביו לפחות אחד מבין השניים: (א) הוא בעל דירוג קסטודיאנס גבוה; (ב) דירוגו על ידי חברות דירוג אשראי בינלאומיות (דירוג בינלאומי או דירוג מקומי), הוא לפחות דירוג השקעה.	תשובה:
		שאלה 4: האם הדרישה לביצוע בדיקות תקופתיות שוטפות לבחינת עמידת הקסטודיאן צד ג' בכללים שקבע המתווך מחייבת ביצוע בדיקה אצל הקסטודיאן צד ג'?
16.1.13	הבדיקות התקופתיות השוטפות שנדרש התאגיד הבנקאי לבצע אינן מחייבות ביצוע בדיקה אצל קסטודיאן צד ג'.	תשובה:

תאריך עדכון		
	לפי המלצות הועדה, על התאגיד הבנקאי לבחון האם קסטודיאן צד ג' עומד בכללים שקבע אותו התאגיד הבנקאי לבחירת קסטודיאן צד ג', למשל, האם איתנותו הפיננסית נשמרת, וכן האם הקסטודיאן צד ג' מקיים מחויבויותיו כלפיו, למשל, מעביר באופן נאות דוחות ודיווחים אודות הנכסים במשמורת. חלק מהבדיקות אינן מצריכות מעורבות של הקסטודיאן צד ג' וחלקן יכולות להתבצע באמצעות קיום פגישות, שאלונים, וכדומה.	
	איזו מדינה נחשבת למדינה בה קיימת הסדרה ראויה בקשר עם מתן שירותי קסטודי וכיצד על התאגיד הבנקאי לבחון את הנושא?	שאלה 5:
16.1.13	קיימת חזקה של קיום הסדרה ראויה בקשר עם מתן שירותי קסטודי במדינות הבאות: (1) ארה"ב; (2) מדינות האיחוד האירופי שאימצו את ה-MIFID; (3) מדינות OECD אחרות שאימצו הסדרה בעלת אופי דומה לזו הקיימת במדינות כאמור לעיל. הפיקוח על הבנקים מצפה כי התאגידים הבנקאיים יבחנו את הנושא בכלים סבירים. לדוגמה, באמצעות בירור עם הקסטודיאן צד ג' עמו התאגיד הבנקאי עובד האם קיימת הסדרה במדינה בה הוא פועל והאם בהסדרה מעוגנים עקרונות בסיסיים, כגון, דרישה להפרדת נכסים, וכדומה.	תשובה:
	האם הדרישה לקיום הסדרה ראויה מתייחסת גם לפעילות תת קסטודיאן?	שאלה 6:
16.1.13	לא באופן ישיר. סוגיית הפעילות של תת קסטודיאן, לרבות מיקומה, נבחנת במסגרת הבדיקות לבחירה ולהתקשרות של התאגיד הבנקאי עם קסטודיאן צד ג' (סעיף 16 בהמלצות הועדה). כמפורט שם, במסגרת השיקולים להתקשרות כאמור תילקח בחשבון הבחירה של קסטודיאן צד ג' בתתי קסטודיאנס.	תשובה:
מצגים והודעות של מתווך ללקוחות		
	האם לפי סעיף 31 נדרש התאגיד הבנקאי להציג ללקוח מידע פרטני אודות כל אחד מהקסטודיאנים צד ג' המספקים שירותי משמורת על נכסי אותו לקוח?	שאלה 1:
16.1.13	(1) סעיף 31 מחייב את התאגיד לתת מידע ללקוח אודות מדיניותו בנוגע לבחירה, התקשרות ומעקב אחר קסטודיאנים צד ג' עמם הוא עובד ואודות אופן יישומה בפועל. (2) גילוי כאמור יכול להינתן בצורה של הפניית הלקוח למידע כללי שמפרסם התאגיד הבנקאי, למשל, באתר האינטרנט; ובתנאי שעל פי בקשה, יינתן ללקוח המידע האמור באופן פרטני, לגבי הקסטודיאנים צד ג' המספקים שירותי משמורת על נכסי הלקוח. מידע פרטני כאמור יינתן ללא דרישת תשלום נוסף.	תשובה:
ביקורת חיצונית בידי רואה חשבון		
	באיזו מסגרת תיערך הביקורת החיצונית?	שאלה 1:
16.1.13	(1) לפי סעיף 35 בהמלצות הועדה, תאגיד בנקאי המספק שירותי משמורת כקסטודיאן או כמתווך נדרש לשכור רואה חשבון חיצוני שיבצע ביקורת על פעילות הקסטודי.	תשובה:

תאריך עדכון		
	<p>(2) הביקורת תיערך בתאגיד הבנקאי.</p> <p>(3) הביקורת בתאגיד הבנקאי יכולה להיערך על ידי רואה החשבון המבקר של התאגיד הבנקאי ולהשתלב כהרחבה של התהליכים הקיימים.</p>	